

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA” wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawactwo nie odpowiada za dostarczenie gazety.

Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej” (Fr. Miemczyk) w Chełmży.

Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-teł.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowo, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-iej 1,— zł.

Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.

Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 13.

Chełmża, czwartek dnia 13-go grudnia 1928 r.

Rok I.

Organizacja pracy.

Na dolegliwość zmęczenia pracą wynaleziono już lek: organizację pracy! Przez zatem ze zmęczeniem. Ustalono bowiem szereg zasad, zapobiegających męczoniu się pracownika.

Pierwsza z nich, to stare przysłowie angielskie: **Właściwy człowiek na właściwym miejscu.**

Jesteś niezadowolony z siebie, znudzony swem zajęciem. Napewno wybrałeś sobie zawód nieodpowiadający twym wymaganiom, zdolnościom, charakterowi. Jesteś żywy, jak iskra, a tu musisz klepać kopyto. Młodzieńcze! omyliłeś się. Lecz zawsze jest czas zawrócić z drogi.

Drugą zasadą jest ekonomizacja energii — czyli należyte wyzyskanie ruchu każdego pracownika.

W amerykańskiej fabryce śrub przeprowadzono dla nowicjusów próbny wykład procesu wytwarzania śruby w 50 ruchach! Po 3 dniach powtórzenia 80% pracowników produkowało śruby nie gorzej od starych fachowców. Dziś wobec tak licznych zdobyczy technicznych, rozkładających produkcję najbardziej skomplikowanych maszyn na drobne proste części, każdy może być fachowcem i to w krótkim czasie.

Trzecią zasadą jest rytmiczność koniecznych ruchów.

Masowość produkcji pozwala na to. W warsztacie wytwarzającym śruby wszyscy robotnicy mogą wykonywać ruchy jednocześnie. Wytwarza się przez to zgodna muzyka ruchów. Dla utrzymania rytmiki ruchu pracującego robotnika niektóre fabryki amerykańskie zaprowadziły na salach fabrycznych orkiestry, przygrywające co kilka minut różne melodie, o odpowiedniej rytmice tonów.

Duże znaczenie ma zasada rywalizacji.

Premjowanie każdego powiększenia produkcji dodaje zachętę i przyczynia korzyści robotnikowi. Z tem wszystkim mądry przemysłowiec łączy jeszcze zasadę skracania czasu pracy. Nietylko to nie obniża produkcji, ale jeszcze je podwyższa, dzięki oszczędności na materiałach pomocniczych. Zwiększona zaś produkcja wyrównuje to, ba nawet przewyższa koszty robocizny.

Któż zatem nie chciałby krócej pracować, więcej wytwarzać i lepiej zarabiać.

Przyjrzyjmy się jakie wyniki dało skracanie czasu pracy w francuskich fabrykach. Rząd francuski podjął ankietę z udziałem wybitnych ekonomistów i przedstawicieli przemysłu i świata robotniczego, i następnie ogłosił wyniki badań zastosowania 8 godzinnego dnia pracy. Wynikami temi dzieli się z opinią publiczną uczonego angielski Sargent Florence.

Autr rozróżnia wysiłek nawpół automatyczny np. utrzymanie maszyny w ruchu, wysiłek fizyczny (muskularny), wysiłek ręczny oparty na zręczności, wysiłek całkowicie automatyczny i wreszcie wysiłek oparty na refleksji robotnika. Rezultat skrócenia czasu z 66,2 godzin na 45,6 w tygodniu przy pewnych robotach półautomatycznych np. przy zakładaniu zapalników do pocisków wyraził się w zwiększeniu wydajności ze 100 na 158, a dziennie ze 100 na 109. Przy innych robotach w teje

Katastrofalne zderzenie tramwajów w Łodzi.

14 osób ciężko rannych.

W ub. poniedziałek o godz. 10 rano w Łodzi miała miejsce katastrofa tramwajowa przy ul. 6 Sierpnia. Tramwaj linii nr. 14 zderzył się z tramwajem linii nr. 1. Zderzenie było tak silne, że oba wagony wyskoczyły z szyn.

W wyniku katastrofy 14 pasażerów odniosło ciężkie rany, wskutek czego odwieziono ich natychmiast do szpitala. Pozatem przód tramwaju

linii nr. 14 jest zupełnie rozbity. Brzeg tłuczonych szyb oraz łamanych okien, jeśli rannych wywołały wśród reszty pasażerów nieopisaną panikę. Ruch na ul. Piotrkowskiej został zatarasowany.

Na miejsce katastrofy przybył wzmocniony oddział policji. Władze śledcze rozpoczęły natychmiastowe dochodzenia.

Liga Narodów interwenjuje w zatargu Boliwji z Paragwajem.

Lugano, 11. 12. (PAT.) Niepokojące wiadomości o zbrojnym konflikcie pomiędzy Boliwją a Paragwajem spowodowały wizytę u Brianda trzech południowo-amerykańskich członków Rady, a mianowicie przedstawicieli Wenezueli, Kuby i Chile. Zjawili się oni u Brianda przed posiedzeniem Rady. Należy przypuszczać, że zgodnie z precedensem w czasie konfliktu Chile — Panama, Briand wysłał do poważniejszych państw depezę z żądaniem zaprzestania walk i poddania zatargu arbitrażowi.

Lugano, 11. 12. (PAT.) Briand wysłał do rządów Boliwji i Paragwaju depezę, w której wyraża wiarę, że wiadomy incydent nie pociągnie za sobą poważnych skutków i że dwa rządy, które zobowiązały się uroczyście do dążenia do rozwiązania pokojowego ewentualnych konfliktów postąpią w sposób zgodny z ich międzynarodowymi zobowiązaniami.

Żywiłowa demonstracja chłopstwa rosyjsk. przeciw bolszewikom.

Z Moskwy donoszą: Odkomenderowany do Moskwy przewodniczący organizacyjnego biura wyborczego orłowskiego gubernatora kompartii Tkaczew, w swoim raporcie, złożonym komisji Molotowa o przebiegu przedwyborczej kampanji w gubernji, oświadczył, że wszystkie wysiłki gubernatora przed wyborami, według wskazówek CK, spytują się ze sprzeciwem nietylko ze strony t. zw. średniaków (t. j. rolników posiadających średnie gospodarstwa rolne) na wsi, ale i całej biedoty (bezrolni) i jeśli w przeszłych przedwyborach średniackie społeczeństwo wiejskie było pasywne, to teraz wystąpiło ono aktywnie, a nawet niekiedy wystąpienia te przybierają charakter jawnych ataków przeciwko kompartji.

W ciągu pierwszych 10 dni przedwyborczej

kampanji zostało zabitych dwóch agitatorów, a mianowicie: Kuziew w powiecie elieckim i Osiak w orłowskim, na pięciu dokonano napadów, w trzech wypadkach zakończonych poraniem agitatorów, a 6 partyjników, przerawszy swoją działalność, stanowczo oświadczyło, iż nie pójdzie na wieś, a na wypadek przymusowego ich wysłania — wystąpią z partji.

Partyjna i komsolska część społeczeństwa, z uwagi na swoją małą liczebność, słaby autorytet, bojaźń i strach przed zemstą włościactwa aktywnego, nie może zmienić swego neutralnego stanowiska i występować przeciwko ludności. Analogiczne wiadomości otrzymał CK i z innych guberni i okružkomów.

Byrd dociera do południowej strefy lodowej.

Badacz okolic antarktycznych komandor Byrd przesłał do ministerstwa marynarki w Waszyngtonie telegram, w którym donosi że jego ekspedycja do bieguna południowego spodziewa się dotrzeć do strefy lodowej 9 grudnia.

Rumunja otrzymała nowe kredyty.

Wiedeń, 10. 12. Donoszą z Bukaresztu, że powrócił tam z Berlina delegat ministra skarbu Kaduczana i oświadczył, że zdołał uzyskać zdyskontowanie przeszło 50 milj. marek złotych z rat przypadającym Rumunji w terminach późniejszych, wobec czego rząd obecnie rozporządza dostateczną ilością dewiz, aby powstrzymać dalszy spadek kursu lei.

fabryce produkcja wzrosła do 102 lub też spada do 97. Czas obserwacyjny trwał kilka tygodni.

Skrócenie czasu pracy z 58,2 na 51,2 przy robotach wymagających naprężenia mięśni, wywołało stosunkowy wzrost produkcji ze 100 na 122.

O wiele większe znaczenie ma krótszy dzień pracy tam, gdzie robota wymaga zręczności. Mniej jasno przedstawiają się wyniki produkcji w robotach automatycznych, gdyż niektóre z nich wymagają stałego wysiłku, inne zaś wielkiego

wysiłku na parę godzin. Znany jest wreszcie ujemny wpływ dłuższego dnia pracy na produktywność pracowników pseudoumysłowych (zecerów) i umysłowych.

Wynika więc z tego, że godzinna wydajność przy krótszym dniu pracy bezwarunkowo się wzmacnia. Dla ekonomji prywatnej jednak najważniejszą sprawą jest, aby się wzmacniała lub przynajmniej nie spadała wydajność dzienna i tygodniowa i to nie w jednym dziale fabrykacji lub przemysłu, lecz we wszystkich.

Jak bolszewicy demoralizują polską straż pograniczną?

Władze K. O. P. wpadły na ślad nowego sposobu szerzenia demoralizacji i dezercji w szeregach polskiej straży granicznej przez bolszewików.

Wzdłuż pogranicza rozrzucają bolszewicy sieć tzw. „rezydentek“ (kobiet lekkich obyczajów), które zwabiają do siebie żołnierzy i podoficerów prowadzą wywiad i namawiają ich do dezercji z szeregów do Rosji sowieckiej. Godzącym się żołnierzom kobiety te wydają przepustki do Rosji, same zaś nadal pozostają na pograniczu i werbują nowe ofiary.

W wyniku obserwacji władze wojskowe aresztowały dwie takie „rezydentki“ w osobach Klaudji Kozioł i Barbary Kuczko, które przyznały się, iż wysłały trzech szeregowych Polaków do Rosji sowieckiej.

Litwa kolonją gospodarczą Niemiec.

Zbliżające się ku końcowi rokowania polsko-lotewskie wywołały zaniepokojenie w prasie litewskiej. „Ljetuwos Zinjos“ piszą, że największym sukcesem Polski jest umowa tranzytowa, otwierająca przed Polską porty Rygę i Libawę. Polska zrzekając się 6 gmin pod Dźwińskiem, zyskuje wielki sukces ekonomiczny i nowe porty morskie dla swego coraz żywniej rozwijającego się przemysłu. W takich warunkach Litwa odcięta od Polski murem sztucznym, a od Lotwy nową umową polsko-lotewską skazana będzie na rolę kolonii gospodarczej Niemiec.

Gdańszczanie nie chcą zmiany Konstytucji.

Gdańsk, 10. 12. Wczoraj na terenie Wolnego Miasta Gdańska odbyły się plebiscyty nad dwoma wnioskami w sprawie zmiany konstytucji gdańskiej, z których jeden lewicowy szedł w kierunku parlamentaryzacji senatu, oraz redukcji liczby posłów na Sejm, drugi prawicowy w kierunku utrzymania obecnego systemu rządów senatorów przed Sejmem nieodpowiedzialnych przy jednoczesnej redukcji ich liczby, oraz przy znacznej redukcji liczby posłów na Sejm. W wyniku plebiscytu dotychczasowe przepisy konstytucyjne pozostają w mocy, ponieważ żaden z wniosków nie uzyskał konstytucyjnie przewidzianej liczby głosów, t. zn. najmniej połowy uprawnionych do głosowania.

W ten sposób ludność Gdańska postanowiła, że maleńki Gdańsk, mający 380.000 ludności w dalszym ciągu rządony ma być przez 22 senatorów, oraz 120 posłów.

Wyniki plebiscytu wskazują na wzrost wpływów prawicy, która w przeciwieństwie do lewicy potrafiła uzyskać większą liczbę głosów dla swego

wniosku, aniżeli przy ostatnich wyborach do Sejmu gdańskiego. Z punktu widzenia polsko-gdańskich stosunków jest ten wzrost wpływów prawicy niekorzystny.

Litwa drży przed Ligą Narodów

Kowno 11. 12. — W organie opozycji ludowców, „Ljetuwos Zinjos“ z powodu wyjazdu Waldemarasa do Lugano, zamieszczono artykuł, w którym dochodzą one do wniosku, że obecna sesja Ligi Narodów budzi wielkie zaniepokojenie w Litwie!

Zapowiedziany przyjazd Chamberlaina, zdecydowanego zwolennika zlikwidowania sporu polsko-litewskiego, budzi obawę, iż wynikiem obrad obecnych będzie narzucenie Litwie komisji ekspertów, której zadaniem jest wyjaśnienie technicznych kwestyj rozwiązanej sprawy wileńskiej. Następnie organ ludowców, wyzyskując sytuację w polityce zewnętrznej, pisze, że oileby w Litwie nie było stanu wojennego, Waldemarasa za ustępstwa wobec Polski przeżyłby takie same demonstracje, jak Bystras w r. 1925.

Ofiary handlarzy żywym towarem.

Na parowcu w Bordeaux, mającym odjechać do południowej Ameryki, wykryto w składach dwie młode dziewczęta. Jak wykazało śledztwo, dziewczęta zostały tam ukryte przez handlarzy żywym towarem. Wyszło również na jaw, że wielu marynarzy pozostawało w porozumieniu z opryskami. Marynarzy tych aresztowano. Zeznali oni, że w razie pomyślnego dowiezienia dziewcząt do Buenos Aires, mieli otrzymać 12 000 franków.

Lawina zasypała dworzec towarowy.

Z Feldkirch donoszą, że olbrzymia lawina spadła w miejscowości Langon w Szwajcarii i zasypała cały dworzec towarowy, tudzież część dworca osobowego. Jeden urzędników stacyjnych został ciężko ranny. Ruch kolejowy uległ przerwie. W pobliżu stacji stoi cały szereg pociągów, które nie mogą posunąć się dalej.

Wzmożenie się ruchu powstańczego w Arabji.

Wiedeń, 11. 12. Pat. „United Press“ donosi z Jerozolimy, że w Hedżasie wybuchło powstanie przeciw królowi Ibn Saudowi. Szczepki które są wiernie królowi zostały ściągnięte w pobliże Taif. Powstanie rozszerza się na całą Arabję. 6/10 całej ludności jest przeciw rządowi wahabitów. Także w Transjordanji wrze niepokój. Znajdujący się tam korpus lotniczy, jakoteż oddział automobilów pancernych otrzymały polecenie pozostawania w pogotowiu.

Król Amanullah zwycięzca w walce z powstańcami.

Pisma z Teheranu donoszą o ostatecznym zwycięstwie króla Amanullaha nad powstańcami. — Król Amanullah zorganizował zwarty atak na powstańców, w którym główną rolę odegrali lotnicy. Ostatecznie pokonani górale afgańscy, którzy w ostatnich dniach stracili ponad 1.000 żołnierzy, cofnęli się po tej klęsce w góry, rezygnując z dalszej walki z królem. Uciekając, podpálili rewolucjoniści trzy miasta.

Operacje strategiczne celem zupełnego rozgromienia szczepli powstańczych, potrwać, jak urzędowo donoszą, jeszcze kilka dni. W sobotę wrócił król Amanullah do Kabulu, gdzie zamierza znowu zająć się sprawami państwowymi. Kierownictwo nad armją i nad operacjami sztabu generalnego objął minister wojny. W Kabulu nastroj uspokoił się znacznie.

Pogłoski, jakoby Kabul był zupełnie odcięty przez wojska powstańcze od reszty państwa i tem samem od świata, są w prasie afgańskiej energicznie dementowane.

Konferencja panamerykańska.

Waszyngton, 11. 12. W dniu wczorajszym rozpoczęła swe obrady rozjemcza konferencja panamerykańska. Z 21 amerykańskich republik przybyło na nią 20 przedstawicieli. Jedyne Argentyna powstrzymała się od przysłania przedstawiciela. Konferencję otworzył prezydent Stanów Zjednoczonych Coolidge. Przedstawicielem Stanów Zjednoczonych jest Kellog.

Konferencja ma za zadanie opracowanie projektu stworzenia trybunału sprawiedliwości, któryby rozstrzygał wszelkie konflikty między państwami obu Ameryk.

Prezenty

gwiazdkowe
dla Panów

poleca

FELICJAN ROSTRZEWSKI
TORUŃ, Stary Rynek róg Żeglarski.

Kl. Bierkoski.

Urwipelé

(Humoreska).

10)

(Ciąg dalszy).

Skończywszy perorować, odwróciła się i poszła naprzód do chaty, a za nią ruszyli skonsternowani chłopci.

Gdy weszli do izby schludnie utrzymanej, Kuba ze zdziwienia otworzył usta i nie śmiał kroku zrobić dalej. Uważnie rozglądał się po wszystkich ścianach. Obrazów było bardzo dużo. Wisiały pod samym sufitem wokolusienko. Okna przystrojone w firanki czyste z ładnymi wzorami. Łóżka wysoko zaścielone pościelą; obok stały po bokach ławy czysto wymyte i duży kufer pomalowany na czerwono i zielono. Dalej stała komoda a na niej krzyżek żelazny z Chrystusem, wokoło szyji którego wisiały koronki i dwa różańce oraz kilka figur, przedstawiających świętych pańskich stało obok swego mistrza ukrzyżowanego.

Drzwi do komory zasłonięte grubą kolorową płachtą, przeciętą na dwie połowy i obok kapturek, zwieszający się nad kominkiem, w którym ogień buzał się — daje nam skromne pojęcie o tem, że Rzepowa była silna, jak to wszędzie na wsi mówią, nie tylko w pysku, ale również okazała się dzielną gospodynią. Nikt jej tego nie mógł zażyczyć, że jest brudasem i leniwcem i właśnie klatego górowała nad swym poczciwym Ignasiem, który nie bardzo dbał o gospodarstwo, bo często rowtarzał: — Jakoś taj bydzie, „żebym tak zdrów

buł“. To też nie dziwnego, że Rzepa żył w niezgodzie ze swą połowicą, co zazwyczaj kończyło się zgodnie z obyczajem wiejskim garnkobiciem. Uniknął Rzepa tej awantury jedynie dzięki temu, że przywiózł do pracy młodego parobka. Z tej też przyczyny Rzepowa przestała gderać na swego chłopca i kazała mu przywołać i przyprowadzić Kubę z powrotem.

Gdy już znaleźli się wszyscy w izbie, Rzepowa natychmiast zajęła się przygotowaniem posiłku. Krzątała się tak około kuchni dobrą chwilę, gdy wtem z komory wyszła urodziwa dziewczyna, córka Rzepów. Szła do matki powoli, ale w tym czasie rzuciła wzrokiem na Kubę siedzącego z ojcem na ławie i zarumieniała się jak burak. Oczom Kuba wprost nie wierzył, że będzie mógł u Rzepów spotkać tak urodną dziewczynę. Ładną i zgrabną była Anusia Rzepówna. Liczyła już 17 wiosen. Natura nie poskąpiła jej pięknych wdzięków, jakie można jedynie spotkać na wsi polskiej. Dzięki temu uchodziła ona za królową, słynącą na całą okolicę i cieszącą się wielką sympatją u młodzieży. Wszystkie dziewczyny ze wsi zwykle przychodziły do niej w odwiedziny, a również o jej przyjaźni zabiegali nie tylko parobcy wiejscy, ale i syn rządowy z pobliskiego folwarku — urodny Leos Wierci-piętka.

Wiedziała dobrze Rzepowa, że około jej córki kręca się parobcy, którzy przychodzili w jamory do Anusi; nie pozwoliła jej przeto ciężko pracować; zwałała tylko na to, aby Anusia ładniej była ubrana od innych dziewcząt we wsi, bo lubiła, gdy kumroszki i sąsiedzi podziwiali piękność jej córki.

Kubę przyjęła w swym domu tak łaskawie dlatego, że spodobał się jej i od pierwszego wejścia umyśliła sobie, iż odpowiada on na męża dla swej Anusi.

Nie mieli oprócz tej córki ani jednego dziecka, więc trzeba było myśleć nad tem, komu oddać spuściznę swych ojców w ręce i jakiego wybrać opiekuna dla swej jedynaczki.

Posiłek tymczasem już był gotowy. Rzepowa wyjęła z szafki co najładniejsze miski, a Anusi kazała podać te łyżki „od święta“. Usiadła następnie przy stole, po lewej stronie usadowiła Kubę, a po prawej Anusie. Rzepa zaś usiadł naprzeciwko swej połowicy i przeżegnawszy się na głos, rozpoczął pierwszy zajadać podaną strawę. Przez dobrą chwilę panowało ogólne milczenie. Słychać było tylko chlipanie gorącej zupy i szurganie łyżkami po talerzach. Pierwszy uwinął się z jedzeniem Kuba. Położył on łyżkę na misce i oczami pożerał Anusie, która co chwila spuszczała powieki na dół ze wstydu, jaki ją opanował od tego czasu, gdy obcy parobek znalazł się przy rodzinnym stole. Nie dojadła też wszystkiego, zerwała się na nogi i uciekła do komory. Rzepowa rzuciła wzrokiem za nią, ale ją nie zawróciła, gdyż dobrze rozumiała, że Anusia ogromnie rezolutna między swojakami, była bardzo wstydliva wśród obcych ludzi.

Ośmielała się ona dopiero po pewnym czasie, gdy przedtem kilka raków spiekła... Dziś jednak nie mogła wzroku Kubę znieść i dlatego wyniosła się do komory.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z kraju.

Medale i pięciotłotówki.

Mennica państwowa wybiła dorywcześnie około 60.000 medali dwu typów, z których jedne, wojskowe, przeznaczone są dla uczestników w boju o niepodległość, drugie dla obywateli zasłużonych na polu pracy społecznej. Mennica państwowa wybiła dotychczas około jednego miliona sztuk pięciotłotówek. Monety srebrne będą puszczane w obieg w ogólnej ilości 28 milionów sztuk.

Ks. Pszczyński buduje wielką fabrykę chemiczną na Górnym Śląsku.

Książę Pszczyński przystąpił w miejscowości Wiry koło Pszczyń do budowy wielkiej fabryki chemicznej, w której głównie produkować się będzie azot dla celów rolniczych. Fabryka ta odpowiadać będzie co do wielkości w jednej czwartej analogicznych państwowych zakładów w Chorzowie, Chorzów jak i Tarnów będą miały w przyszłym roku konkurenta w Wyrach.

Otwarcie fabryki spodziewane jest w lecie przyszłego roku. Fabryka będzie całkowicie zmechanizowana i zajętych ma tam być tylko niewielka ilość robotników.

Lotnisko w Zamościu.

Budowa lotniska w Zamościu posunęła się znacznie. Z wiosną przyszłego roku komitet budowy zamierza przystąpić do budowy hangarów, domu portowego i zbiorników na benzynę.

Sieć tramwajowa w Zagłębiu Dąbrowskiem.

Rozbudowa sieci tramwajowej w Zagłębiu Dąbrowskiem szybko postępuje naprzód. W niedługim czasie całkowicie wykończona zostanie linia, łącząca Będzin z Czeladzią. Wypróbowanie jej nastąpi przed świętami, a uruchomienie w styczniu 1929 roku.

Z dalszych stron.

Pelplin. (Synod diecezjalny). Biskup J. E. ks. Stanisław Okoniewski, zwołuje, po dwusiedmioletniej prawie przerwie, Synod diecezji chełmińskiej na dni 27, 28 i 29 grudnia roku bieżącego.

W myśl kanonu 358 w Synodzie wezmą udział J. E. ks. biskup sufragani, jako rektor seminarjum duchownego, wikariusz generalny, wszyscy członkowie kapituły katedralnej i proboszcz pelpliński wszyscy członkowie dworu papieskiego, profesorowie seminarjum duchownego, dyrektor Collegium Marjanum, wszyscy księża dziekani, wszyscy radcowie duchowni, po dwóch księży proboszczów z każdego dekanatu, których rzadcy parafii wybiorą na osobnej konferencji dekanalnej najpóźniej do 15 bm. dwóch księży prefektów, których wybierze Związek X.X. prefektów na diecezję chełmińską, dwóch księży wikariuszów, których wybierze ks. biskup ordynariusz i przełożeni OO. Redemptorystów i Werbistów, działających w obrębie diecezji chełmińskiej.

Ankieta Izby Handlowo-Przemysłowej w Grudziądzu.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Grudziądzu rozpisala ankietę, co do aktywizacji bilansu handlowego, rozsyłając ją do większych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych. Rozesłano również wyciąg z nowej projektowanej towarowej taryfy kolejowej w tym celu, by od zainteresowanych zebrać materiał do opracowania i przedłożenia Ministerstwu Komunikacji, propozycji wprowadzenia taryf ulgowych dla przewozu surowców i paliwa na Pomorze oraz dla przewozu wyrobów tutejszego przemysłu wewnątrz kraju i na eksport przez granicę wschodnią.

Rozpisano także ankietę w sprawie zorganizowania firm, trudniących się sprzedażą szczeni — w syndykatach.

Rozesłano również zapytania w sprawie zainteresowania się przemysłu i handlu w nowej umowie taryfowej z Lotwą.

Z dnia.

Śnieg.

Na wysrebrzone śniegiem pola
biegną tęsknoty zwiędłe,
placze się dola i niedola,
śpiewając melodie rzewne.
I żadne echo nie przynosi
zwierzeń co wchłonął śnieg,
który całunem nieskalanym
na puste pola legł..

Ubiegajcie się o podarunek noworoczny!

Z okazji zbliżającego się Nowego Roku postanowiliśmy: **Każdy obywatel miejscowy i z okolicy bliższej oraz dalszej otrzyma abonament „Przeгляdu Pomorskiego” na styczeń darmo, jeżeli pozyska dla naszego pisma trzech płatnych czytelników.** Jest zatem okazja szczególnie dla tych, którzy nie mogą sobie pozwolić na zaprenumerowanie naszego pisma codziennego „Przeгляdu Pomorskiego”. Skorzystać z niej mogą wszyscy. Warunek nasz jest skromny, przeto powinien on być zachętą do rozpoczęcia werbowania nam nowych Czytelników.

Jeżeli jednak zwerbujecie **któs dziesięciu nowych płatnych czytelników**, to wtedy otrzymacie **gratisowy kwit abonentowy na cały kwartał od 1 stycznia do 1 kwietnia.**

Zachęcamy więc każdego, kto pragnie w długie wieczory zimowe mieć pismo codzienne w domu, informujące bezstronnie o wszystkich wydarzeniach z kraju i całego świata, do rozpoczęcia werbowania nam nowych czytelników.

Ubiegajcie się przeto o ten skromny, a tak pożyteczny podarunek noworoczny!

Z Rady Miejskiej.

Sprawozdanie komisji finansowej. — Zatwierdzenie dodatkowego budżetu miejskiego. — Zasiłek świąteczny dla biednych. — Zakupienie drugiego transformatora dla elektrowni. — Rada skarży decyzję województwa. — Dr. Wyszkowski ukończył urlop. — Pracownicy miejscy otrzymują 100% dodatku świąteczny.

W ub. wtorek odbyło się posiedzenie chełmińskiej Rady Miejskiej, które zagał przewodniczący p. Szymański. Następnie przedstawił porządek dzienny i powołał komisję finansową do zdania sprawozdania z dokonanej rewizji kas instytucji miejskich.

Przedstawił sprawozdanie p. r. Litkowski. Przeciwno przyjęciu sprawozdania do wiadomości p. r. Majewski postawił wniosek ze względu na to, że przy dokonywaniu rewizji nie byli wszyscy członkowie komisji obecni. Z powodu takiego uмотywowania punkt ten odroczone do przyszłego posiedzenia.

Pod punktem drugim przewodniczący p. Szymański odczytał pismo urzędowe z Urzędu Wojewódzkiego zatwierdzające uchwałę Rady Miejskiej w sprawie uchwalenia dodatkowego preliminarza budżetu miejskiego.

Sprawa zasiłku świątecznego dla biednych naszego miasta została załatwiona pomyślnie, tzn. uchwalono jednorazowo wypłacić każdemu biednemu po 10 zł. R. Majewski domagał się, aby kwotę tę podwyższyć do 30 zł., jednak wniosek w tym kierunku zmierzający nie przeszedł.

Następnie przewodniczący poinformował zebranych pp. radnych, że województwo poleciło zakupić Radzie Miejskiej potrzebny transformator do elektrowni miejskiej w firmie Budelewicz. Koszta wyniosły 10 119 zł., co przyjęto do wiadomości.

Z kolei odczytano pismo z województwa, które rozstrzygnęło nieprzychylnie uchwałę Rady Miejskiej, powziętą swego czasu w związku z udzieleniem przez Magistrat tut. Zw. Wioślarzy pozwolenia na korzystanie z parku miejskiego podczas regat. Ze względu na to, że pomimo nieformalności, jaka zaszła przy powzięciu tej uchwały, na czym opiera się decyzja województwa i z powodu nieścisłego interpretowania motywów, jakie spowodowały R. M. do powzięcia takiej u-

chwały, na wniosek p. r. Nebringa R. M. nie przyjęła do wiadomości decyzji województwa i uchwalila zaskarżyć ją do Min. Spraw Wewn.

Potem odczytano pismo z województwa zatwierdzające na zast. urlopowanego zast. burm. p. dr. Wyszkowskiemu, w miejsce chorego p. r. Dziegielewskiego, p. r. Leśniewicza. Przewodniczący p. Szymański wyraził następnie zdziwienie, że zast. burm. p. dr. Wyszkowski bez przestrzeżenia przepisów ordynacji miejskiej i zupełnie zdrów wziął urlop wypoczynkowy, nie porozumiewawszy się, który z radców miejskich przyjmie jego zastępstwo. Z dniem 12 bm. p. dr. Wyszkowski obejmuje z powrotem urząd zast. burmistrza.

W końcu rozpatrywano prośbę Stow. Urzędników Komunalnych i sił pomocniczych o świąteczny dodatek w wysokości jednej miesięcznej pensji. Nad tą sprawą wyłoniła się dyskusja w której p. r. Nebring wyraził uwagę pod adresem urzędników miejskich, że źle traktują obywateli gorzej ubranych tj. robotników. R. Majewski postawił wniosek, aby uchwalono jako dodatek dla urzędników miejskich tylko 25% miesięcznej pensji. Jednak po przemówieniu zast. burm. p. Leśniewicza, przewodniczącego p. Szymańskiego i innych, zapadła jednogłośnie uchwała, wypłacić pracownikom wszystkich resortów 100% dodatku świąteczny.

KRONIKA

Chelmska, dnia 12 grudnia 1928 roku.

Kalendarzyk.

Środa: Aleksandra, Syneuzjusza.
Czwartek: Lucji, Otylii, Bertolda.

Wschód słońca: 8,07 rano
Zachód słońca: 3,41 popoł.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Od dnia 9 — 15 b. m. dyżur nocny ma Apteka Nowa Toruńska nr. 6

— **Osobiste.** Miejscowy obywatel p. Stanisław Daleszyński, właściciel Hotelu Pomorskiego otrzymał w tych dniach odznakę honorową „Frontu Pomorskiego” za zasługi położone podczas walk z wrogiem o nasze odwieczne polskie Pomorze.

— **Odnowienie katedry chełmińskiej.** Już od kilka tygodni trwają prace nad gruntownym odnowieniem naszego kościoła katedralnego zewnątrz i wewnątrz. Zab czasu poważnie uszkodził górny gzyms i dach oraz mury. Kierownikiem prac tych jest budowniczy p. T. Beszczyński.

Dotychczas ukończono już renowację strony wschodniej i zachodniej, a południowa dobiega końca. Prace ślusarskie nad umocowaniem nadwyróżonych miejsc murów prowadzi p. F. Kowalski. Ze względu na to, że prace jeszcze dotąd trwają, przeto obszerniejsze sprawozdanie z odnowienia naszej świątyni Pańskiej podamy po ich ukończeniu.

— **Śnieg.** Mamy zimę w całej swej okazałości. Ziemia przybrana została w srebrno-śnieżny płaszcz, jak gdyby na jakoweś gody... Tak, tak — gody świąteczne nadchodzą, a z nimi i troski oraz kłopoty większe. Kupcy stroją na gwałt okna wystawowe, reklamują swe towary (?), bo gwiazdka nadchodzi... — a śnieżek w dalszym ciągu prósz.

Ruch towarzystw.

Tow. Gim. „Sokół”. Miesięczne zebranie odbędzie się w środę dnia 12 bm. o godz. 8 wieczorem w „Wili Nowej” na które wszystkich członków i sympatyków zaprasza

Zarząd.

Bank Polski płacił 11 grudnia za:

dolary amerykańskie	8,85 — 8,84
funt sterlingów	43,08
franki szwajcarskie	171,09
franki francuskie	31,70
marki niemieckie	211,65
guldeny gdańskie	172,28
szylingi austriackie	124,91
liry włoskie	46,52
korony czeskie	26,3

Wielki wybór w podarkach gwiazdkowych

perfumy, mydła — kasetki, rzeczy celulozowe, przybory do manicure'y, pudry, kremy.

Wszelkie przysprawy do

**PIERNIKÓW I CIAST.
OZDOBY CHOINKOWE**

poleca

„Drogerja pod Głębem“
CHEŁMŻA, Rynek 12.

Buchalterji

fachową metodą wyuczam praktycznie:

książkowość pojed. i podwójna amerykańska, włoska, niemiecka, francuska, angielska i inne.

Także korespondencja, stenografia, rachunki handlowe, ozdobne pismo, pisanie na maszynie i język niemiecki. Nauka trwa 4 i 5 mies.

Księgowość sama **tylko 2 mies.**

Zgłoszenia upraszam do **10. 12. br.**

ELWERTOWSKI Toruńska 33.

w domu p. OBERMULLER, wejście z ul. Sądowej.

Wyjątkowa
okazja na święta!

4-letnie wina kraj.

pierwszej jakości jak:

Vermuth, deser. but, 2,50

Portwein „ 2,50

Maślacz „ 2,30

Szampańska Reneta 2,20

(półstodka)

oraz na miarę

wina stol. białe i czerwone

litr 1,08 zł

do nabycia w Przetwórni Win Kraj.

„Pomowin“ Chelmska

ul. Toruńska

Reklama (zwinia) handlu!

Najważniejszy Skład Obuwia
JAN ZIELIŃSKI
Toruń - Szeroka 31 — Bydgoszcz Gdańska - 164
Tel. 175. Tel. 1652.

poleca

OBUWIE

damskie, męskie i dziecięce
w najlepszych fasonach i kolorach po cenach najniższych oraz

Śniegowce i kalosze

55)

E. Guhl Ska

Bydgoszcz

Długa 45 - Tel. 19-43

poleca

Skóry wszelkiego rodzaju,

Gumę indyjsk.

wszelkie

artykuły szewskie

i siodlarskie.

Naprawa

śniegowców

i kaloszy.

Drobne wysyłki pocztą w trzech dniach.

PP. Kupcom i Przemysłowcom,

którym zależy na zjednaniu sobie w okresie przedgwiazdkowym jak największą klientelę polecamy do zareklamowania się

Przegląd Pomorski

Wielki wybór w kliszach gwiazdkowych. — Im rychlej otrzymamy zlecenia, tem staranniej i gustowniej możemy ogłoszenia wykonać.

Administracja
Przeglądu Pomorskiego.

10% rabatu na ozdoby choinkowe i zabawki

udziela

SKŁAD PAPIERU DRUKARNI PRZEMYSŁOWEJ

Chelmska, ul. Hallera narożnik Rynku Bedn.

Książnica Kopernikańska
w Torunlu

1 gwiazdor
praktyczny!

PODAREK GWIAZDKOWY!!!

stosowny jest, jeżeli praktyczny.

POLECAMY:

Papier listowy w teczках i kartonach, albumy, notesy, mapy do pisania, podkładki na biurko, kalamarze, pióra wieczne, zabawki etc.

PCZTÓWKI ŚWIĄTECZNE.

Strój choinkowy.

Skład papieru

Drukarni Przemysłowej.

Ubikacji

nadających się na przedsiębiorstwo fabryczne w Chelmszy (możliwie parterowe) poszukuje się zaraz. Zgłoszenia pisemne z opisem i ceny uprasza się do „Przeglądu Pomorskiego“

Składu

z mieszkaniem lub bez nadającego się na blawaty w Chelmszy poszukuje się zaraz. Zgłoszenia do „Przeglądu Pomorskiego“ pod „BLAWAT“.

Sądowe

Nakazy zapłaty

stale do nabycia

w

Składzie papieru

Drukarni

Przemysłowej

Czytajcie

Przegląd Pomorski